

FREDRIKSKYRKAN

Fredrikskyrkan i Karlskrona

När du nu tar dina steg in i Fredrikskyrkan så märker du att detta är en speciell byggnad. Du kan upptäcka vad kyrkobyggnaden vill säga genom att göra en vandring i den.

På väg in passerade du en labyrint - kanske utan att märka det. Labyrinten finns på översta trappavsatsen före ytterdörren. Den är en gammal kristen symbol för livet. Inte så sällan går det att likna livet vid en labyrint där det går att finna en lämplig väg att gå för att komma fram till målet.

Labyrinten strax före kyrkorummet påminner dig om att du är på väg in i ett rum som ska hjälpa dig att hitta de rätta vägarna i livet. Och framförallt - att du ska hitta målet med livet och våra år här på jorden.

Var sak i kyrkorummet har sin historia och finns där av en anledning. Byggnaden och rummet - också när det är tomt på folk - kan säga oss något om den kristna tron. Att gå in i en kyrka är att få vara med om en slags predikan, men det kanske inte alltid är lätt att förstå vad som sägs. Men fortsatt gärna din vandring, så kommer du att märka att det finns mycket att upptäcka i Fredrikskyrkan.

Det få lägger märke till är att kyrkan är byggd riktad mot öster. När du går framåt i kyrkan så går du hela tiden mot öster. Så har kyrkor byggts sedan 300-talet. Tanken är att kyrkan byggs så att vi alla är vända mot solens uppgång. Det är en bild för att Jesus en dag ska komma tillbaka - precis som solen går upp över oss varje ny dag.

Kyrkan började byggas 1720

Kyrkan började byggas 1720 och har stått här sedan invigningen 1744, då den fick sitt namn efter dåvarande kungen Fredrik den förste. Arkitekten bakom byggnaden var Nicodemus Tessin den yngre. Han var dåtidens främste arkitekt som bland annat ritade Drottningholms slott. Precis som med mycket annat ville man i Karlskrona ha dåtidens främsta företrädare inom varje område. Genom sina resor till Rom hämtade han inspiration till många av sina kyrkor, däribland just Fredrikskyrkan. Det är också Tessin som står bakom den andra kyrkan på Stortorget - Trefaldighetskyrkan. Fredrikskyrkan blev inte riktigt så storslagen som det var tänkt. Planen var att den skulle ha fyra torn, och att de stora tornen skulle ha spiror som sträckte sig långt över stadens övriga bebyggelse.

Som du säkert lägger märke till så är kyrkan mycket ljusare än vad utsidans arkitektur ger sken av. Det var nog ungefär såhär den såg ut när den invigdes. Vid den tiden var idealet att det skulle vara ljusa färger med ett stort ljusinsläpp.

Det fanns en vilja att lämna de lite mörkare kyrkorummen från medeltiden och ersätta dem med rum som strålade av ljus. Vi får komma ihåg att detta är ett rum från upplysningstiden, då tanken var att ljuset var en bild av att vi var bildade människor som upptäckt mer av hur världen fungerar.

Kyrkan genomgick en stor renovering 2015-2018. Den kanske största förändringen i samband med renoveringen var att man ersatte de traditionella kyrkbänkarna med stolar.

Stolarna är formgivna av Åke Axelsson och har sitsar av spänt koskinn. Egentligen är det alltså så att sitsen består av pergament. Stolarna bär till och med märken efter taggtråd och andra skador som påminner om det liv som djuret levde. Det gör att varje stol är unik och har sitt eget mönster, precis som de människor som ska använda dem. Stolarna har också en tydlig bågform som åter speglar formen i fönstervalven.

Poängen med stolar är att rummet kan formas efter det som händer i rummet. I ett gudstjänstliv som ständigt förändras är det en gåva att kunna anpassa rummet efter gudstjänster av olika karaktär eller större konserter.

Den gamla medeltida placeringen av dopfunten

Om du nu går framåt i kyrkan, så kommer du inte så långt förrän du kommer fram till dopfunten. Det är omöjligt att gå genom kyrkorummet utan att lägga märke till den. Detta är egentligen den gamla medeltida placeringen av en dopfunt. I de medeltida kyrkorna placerades dopfunten vid ingången så att det var det första man mötte i rummet. Poängen med detta är att direkt påminnas om dopet, för det är där som det kristna livet börjar.

Fredrikskyrkans dopfunt är en av Europas största. Den är utskuren ur ett stycke diabas hämtat från Skåne, och är formgiven av konstnären Pål Svensson.

Vill du så får du gärna röra vid vattnet i dopfunten som en påminnelse om att vatten är förutsättningen för allt liv. Det är också detta som är själva budskapet i dopet, här ges liv i överflöd - också på andra sidan döden.

I kyrkan finns också en betydligt mindre dopfunt. Det är den dopfunt som skänktes i samband med invigningen 1744.

Om du nu vid dopfunten riktar din blick åt söder, så ser du en av nischerna i kyrkorummet. Just denna nisch är en plats för stillhet och eftertanke. Här finns ett pilgrimsaltare och en ljusbärare. Tanken är att du mitt i det stora rummet ska finna en plats där du kan tända ett ljus och sitta ner en stund i bön och dina egna tankar.

Övriga nischer används till arbetsutrymmen eller utställningar av olika slag.

Predikstol, altare och en av vårt lands vackraste orgelfasader

Längst fram i kyrkan finns altaret. Det är den viktigaste inventarien i kyrkorummet. Egentligen är det själva altaret som gör detta rum till en kyrka.

Altaret används för att duka det som kallas för nattvard eller mässa, gudstjänsten där vi får ta emot Jesus själv i bröd och vin. Från den första nattvarden då Jesus samlade sina lärjungar för påskmåltid har kristna samlats kring ett altare för att fira hans närvaro bland oss.

Altaret är formgivet av konstnären Pål Svensson och är utskuret ur ett enda stycke carraramarmor. På det sättet blir denna kyrka ett rum som bär spår från både Italien och Skåne - altaret med marmor från Italien och dopfunten med diabas från Skåne.

Wahlbergorgeln

När du nu står framme vid altaret har du en fantastisk utblick över det vackra kyrkorummet. Om du riktar blicken rakt bakåt, så ser du en av vårt lands vackraste orgelfasader daterad 1764. Det är ingen tillfällighet att den består av ett fantastiskt hantverk. Karlskrona var under 1700-talet Sveriges enda örlogsstad. Här byggdes fartyg med vackra sniderier i trä. Dessa bildhuggare fick i uppdrag att skapa den rokokofasad du ser framför dig. Själva orgelverket är en rekonstruktion från 1987 av den ursprungliga barockorgeln.

Åkerman & Lundorgeln

Vänder du blicken upp mot höger ser du ytterligare en orgel. Efter att ha varit uppsatt bakom nyss nämnda orgelfasad på huvudläktaren återuppsattes den i samband med den stora renoveringen. Orgelfasaden är ny men det romantiska orgelverket är från 1905. Via det fristående spelbordet nere i kyrkorummet kan man också spela på det stora klockspelet i det södra tornet. Med sina 35 klockor spelar det automatiskt fyra gånger per dag och är en naturlig del av stadsmiljön.

När du ser ut genom de främre dörrarna så ser du också två stora inglasade partier. I samband med renoveringen valda man att ta bort bänkar från dessa utrymmen, och istället skapa ytterligare två rum i kyrkan.

Detta möjliggör att kunna ha t.ex. körövningar eller föreläsningar parallellt med att något annat sker i kyrkan. Detta gör att Fredrikskyrkan blir ett kyrkorum som främst är avsett för att fira gudstjänst, men också kan inrymma mycket av det som normalt sett sker i ett församlingshem.

Glaspartier

Kyrkan har ett stort antal glaspartier som är smyckade med olika klassiska kristna symboler. På det norra glaspartiet ser du tre välbekanta symboler: ett hjärta, ett kors och ett ankare. Korset för tron, ankaret för hoppet och hjärtat för kärleken. De tre symbolerna kommer från ett citat av Paulus där han talar om att tro, hopp och kärlek består, och att störst av dem är kärleken.

I den södra korsarmen ser vi bland annat en treklöver. Också detta är en gammal kristen symbol för treenigheten, dvs att Gud är en, men visar sig på tre olika sätt i Fadern, Sonen och den heliga Ande.

Längt ner i kyrkan vid ingången hittar du också en klassisk treenighetssymbol, nämligen triangeln. Där ser du även ett öga. Den klassiska tolkningen av ögat är att Gud ser och vet hur vi har det. Alltså en symbol som talar om trygghet. Är du uppmärksam kommer du att hitta ytterligare symboler på olika glasytor inne i kyrkorummet.

Detta rum är en tyst predikan om den Gud som vi tror på. Men vill du verkligen uppleva rummet för det som det är byggt för, ska du absolut vara med om en av de gudstjänster som firas här. Då lever rummet på alla de sätt som det är tänkt För det viktigaste som finns i detta rum just nu - det är du. Kyrkan är byggd för dig och för ditt möte med Gud själv.

Några viktiga årtal

År 1697 beslutades av Kunglig Majestät att en stenkyrka skulle uppföras för den Svenska församlingen i Karlskrona. Kyrkan benämndes ursprungligen Svenska kyrkan eller Storkyrkan men kom då den stod färdig att namnges efter kung Fredrik I.

På **1690-talet** ritades Fredrikskyrkan av Nicodemus Tessin d.y. men byggnationen påbörjades först år 1720.

År 1732 påbörjades takstolsresningen. Endast absidens tak täcktes ursprungligen med kopparplåt. Resterande tak belades dels med brädor eller träspån och dels med tegel. De ofärdiga tornen täcktes med en enkel brädavtäckning. Kyrkan stod utan valv, puts, bänkar och annan inredning till år 1742.

År 1744 invigdes kyrkan som fortfarande inte var helt färdig. Invigningen skedde i närvaro av kronprins Adolf Fredrik.

År 1758 slutfördes tornen efter fyra års arbete och fick det utseende de har idag.

År 1764 uppfördes orgeln, av Lars Wahlberg i Kalmar.

År 1790 utbröt en stor stadsbrand. Tack vare de kraftigt murade valven klarade sig Fredrikskyrkan relativt bra.

År 1854 tillkom predikstolen i nyklassicistisk stil efter förslag av J. A. Hawerman.

År 1839 beslutades att Storkyrko- och Tyska församlingarna i Karlskrona, med Fredrikskyrkan respektive Trefaldighetskyrkan (eller Tyska kyrkan) skulle förenas till en församling under namnet Karlskrona stadsförsamling, vilket skedde 1846.

År 1913 -15 genomgick kyrkans interiör en omfattande restaurering. Bänkarna gjordes bekvämare och bänkkvarteren och läktarna byggdes om. Kyrkan fick ett nytt kalkstengolv och ny inredning bestående av altarskåp, altaruppsats, altarbord och altarring med knäfall, ritade av arkitekt Axel Lindegren som ledde restaureringen. Nya blyspröjsade fönster med ytterglas av enkelt ofärgat fönsterglas och innerglas av antikglas sattes in. I koret sattes glasmosaikfönster in, även de ritade av Lindegren. Under orgelläktaren anordnades en förhall eller vapenhus.

I samband med restaureringen tömdes även gravkammrarna under kyrkan och de döda begravdes på den gamla kyrkogården vid Drottninggatan.

År 1967-1968 renoverades kyrkan invändigt.

År 1999-2000 fick Fredrikskyrkan ett nytt koppartak och en omfattande yttre renovering, med puts- och stenarbeten, genomfördes.

År 2015-2018 genomfördes en stor invändig renovering. Ole Drachman är arkitekten bakom kyrkorummets omgestaltning.

Bilder: MickeOlsson.se

Svenska kyrkan Karlskrona
Församlingsexpeditionen tel: 0455-33 47 00
karlskrona-aspo.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/karlskrona

 Svenska kyrkan Karlskrona

Fredrikskyrkan i siffror

Kyrkobyggnad

Längd 52 m
Bredd 27 m
Tornens höjd 37 m
Takhöjd 21 m

Kyrkklockor

Antal kyrkklockor 3 st
Antal klockor klockspelet 35 st

Dopfont

Längd 2.30 m
Bredd 1.30 m
Vikt 3500 kg

Altare

Längd 2.10 m
Bredd 1.20 m
Vikt 1200 kg

Visste du att...

Kyrkorummet går att färgsätta med lampor
Det finns ett podie med fyra gradångsteg för körer och framträdande
Podiet fungerar som ett osynligt rum för förvaring
Nio körer övar i kyrkan
Det finns 43 gravkammare
Kyrkan har 120 000 besökare/år
Det finns 3000 orgelpipor
Det finns sju arbetsstationer
Kyrkan rymmer 705 personer
Kyrkan är en del av UNESCOs världsarv: Örlogsstaden Karlskrona

Scanna QR-koden
och hör mer om
Fredrikskyrkans historia